

บทคัดย่องานวิจัยฉบับที่ 137

ปัจจัยเชิงเหตุและผลของภูมิคุ้มกันทางจิตของเยาวชน

รศ. ดร. อรพินทร์ ชูชม ดร. สุภาพร ธนะชานันท์ อ. ทศนา ทองภักดี

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของภูมิคุ้มกันทางจิตของเยาวชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่เยาวชนที่เป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยของรัฐ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 800 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดตัวแปรเชิงสาเหตุและผลของภูมิคุ้มกันทางจิต ประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 5 ระดับ จากจริง ค่อนข้างจริง ไม่แน่ใจ ค่อนข้างไม่จริง และไม่จริง โดยแบบวัดมีคุณภาพความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ วิเคราะห์โมเดลเชิงโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลด้วยโปรแกรม AMOS ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของภูมิคุ้มกันทางจิตของเยาวชนประกอบด้วยจิตลักษณะ(การควบคุมตน การมองโลกในแง่ดี และความเชื่ออำนาจในตน) และปัจจัยครอบครัว(ความสัมพันธ์กับบิดามารดา การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการถ่ายทอดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบิดามารดา) ส่งผลทางบวกต่อภูมิคุ้มกันทางจิต และภูมิคุ้มกันทางจิตส่งผลโดยตรงทางบวกต่อคุณภาพของเยาวชนและการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในขณะที่ปัจจัยเพื่อน(ความสัมพันธ์กับเพื่อน การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการเห็นแบบอย่างจากเพื่อนในการใช้ชีวิตด้วยความพอเพียง) มีอิทธิพลทางบวกต่อเจตคติต่อการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบดังกล่าวนี้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของจิตลักษณะ ปัจจัยครอบครัวและปัจจัยเพื่อน สามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพเยาวชนได้ร้อยละ 92.4 และการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ร้อยละ 67.3 ภูมิคุ้มกันทางจิตมีบทบาทเป็นตัวแปรคั่นกลางความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะและปัจจัยครอบครัวกับคุณภาพของเยาวชน ผลการวิจัยยังพบว่าจิตลักษณะมีอิทธิพลสูงสุดต่อภูมิคุ้มกันทางจิต รองลงมาคือ ปัจจัยครอบครัว ข้อค้นพบจากการวิจัยนี้ได้เสนอแนะภูมิคุ้มกันทางจิตทำหน้าที่เป็นทั้งปัจจัยที่ปกป้องภัยคุกคามต่างๆ ที่มีต่อบุคคล แล้วยังทำหน้าที่เป็นปัจจัยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้บุคคลมีชีวิตที่มีคุณภาพ

คำสำคัญ: ภูมิคุ้มกันทางจิต สุขภาวะทางจิต หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณภาพชีวิต การถ่ายทอดทางสังคม เยาวชน

Research Abstract No. 137

Antecedents and Consequences of Youths' Psychological Immunity

Assoc. Prof. Dr. Oraphin Choochom, Dr. Supapom Tanachanan, Mrs. Tasana Thongpukdee

The purpose of this study was to propose and test a causal relationship model of youths' psychological immunity. The model posits that psychological characteristics, family factors, and friend factors influence psychological immunity, which in turn predict youths' quality. The sample consisted of 800 undergraduate students in public universities under the Bangkok Metropolis, Thailand. Self-report inventories with 5 rating scales ranging from true to untrue designed to measure antecedents and outcomes of psychological immunity were administered to collect data. The self-report inventories were acceptable in terms of discrimination power, validity, and reliability. The hierarchical set multiple regression analysis was conducted to determine the relative strength of different sets of independent variables. The structural equation model was also employed to examine the causal relationship model of psychological immunity. Results using structural equation modeling suggested that the model fit the data. That is, psychological characteristics (self-control, optimism, and locus of control) and family factors (parental relationships, social support from family, and socialization based on self-sufficiency economy philosophy) positively affected psychological immunity, whereas friend factors (friend relationships, social support from friend, and friend modeling in self-sufficiency economy philosophy) had influence on attitude towards self-sufficiency economy and self-sufficiency economy behavior. In addition, psychological immunity had impact on youths' quality in terms of well-beings, problem-solving ability, prosocial behavior, and self-sufficiency economy behavior. The model could account 92.4 percent of variance in youths' quality and 67.3 percent of variance in self-sufficient economy behavior. Specifically, psychological immunity played a mediating role of relationships between psychosocial factors (psychological characteristics and family factors) and youths' quality. The findings also indicated that the psychological characteristics contributed to psychological immunity the most and family factor was seconds in terms of strength of contribution. In conclusions, the study provides evidence in support of the psychological immunity model. The data also suggest that psychological immunity serves as a protective factor for various threats on individual and also facilitate youths quality.

Keywords: Psychological immunity, well-being, prosocial behavior, socialization, youths, self-sufficiency economy